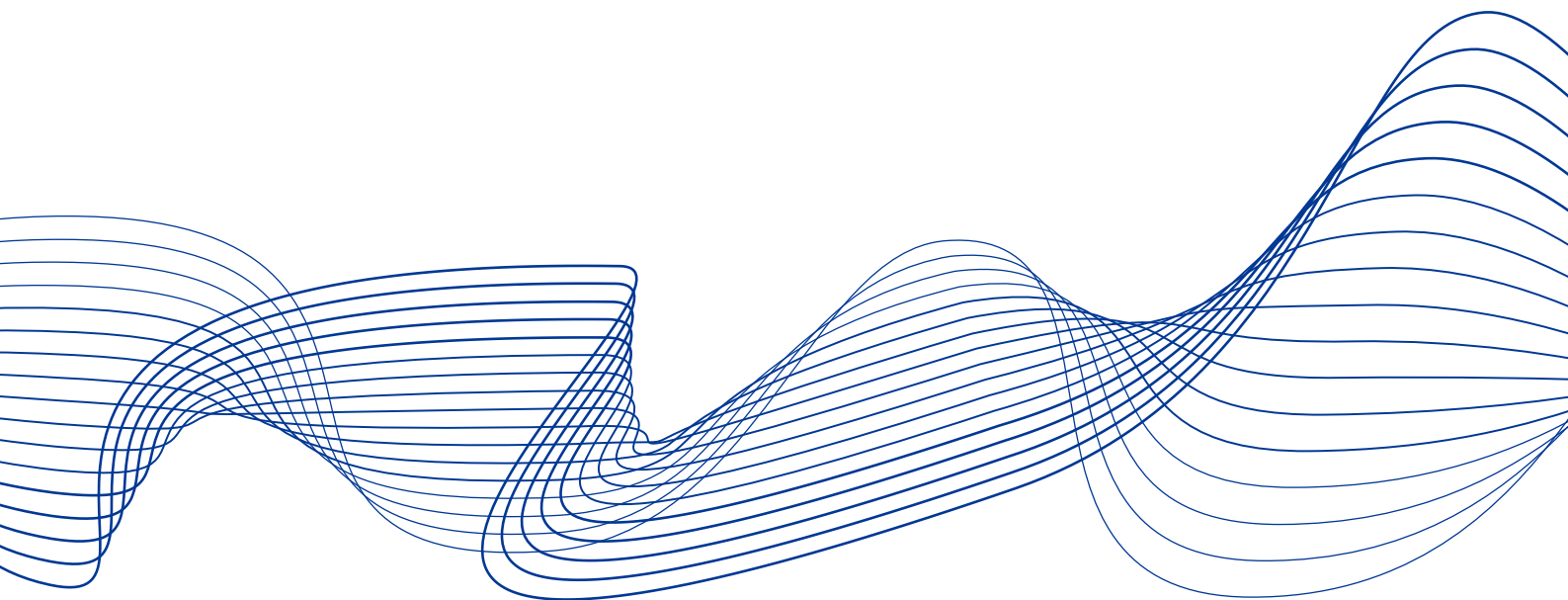

Éves jelentés

2023

ERKT

Európai Rendszerkockázati Testület

Pénzügyi Felügyeleték Európai Rendszere

Tartalomjegyzék

Előszó	2
Vezetői összefoglaló	4
Impresszum	8

Előszó

Christine Lagarde, az Európai Rendszerkockázati Testület elnöke

Örömmel mutatom be az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) 13. éves jelentését, amelyben a 2023. április 1. és 2024. március 31. közötti időszakról számolunk be. A jelentésben tájékoztatjuk az Európai Unió társjogalkotóit és az európai nagyközönséget arról, hogy hogyan teljesítette a testület a megbízatását. A jelentés az ERKT átláthatósági és elszámoltathatósági keretének fontos eleme.

A vizsgált időszakot kihívásokkal terhes makrogazdasági környezet, a pénzügyi piacok jelentős volatilitása és nagyfokú geopolitikai bizonytalanság jellemezte. A lassuló növekedés, a magas infláció és a restriktív pénzügyi feltételek együttes hatásaként nyomás nehezedett a vállalati és háztartási mérlegekre. 2023 második felében a globális kötvénypiaci volatilitás

ráirányította a figyelmet azokra a körülményekre, amelyek között a pénzügyi piacok továbbra is ki vannak szolgáltatva a szabálytalan eszközár-korrekcióknak. Az Ukrajnában zajló háború és a közel-keleti konfliktus figyelmeztető jel, hogy a geopolitikai feszültségek bármikor kiéleződhetnek. Ezek a tényezők együttesen azt jelentik, hogy a pénzügyi stabilitási kockázatok magas szintje fennmaradt.

Az EU pénzügyi rendszere ebben a nehéz időszakban reziliensnek bizonyult, többek között az Egyesült Államokban és Svájcban 2023 márciusában tapasztalt banki zavarok, valamint az év későbbi részében a globális kötvénypiacok zavarai idején. Az európai bankok sokkal magasabb tőke- és likviditási mutatókkal kezdték meg az időszakot, mint a globális pénzügyi válság előtt. Ehhez a rezilienciához a körültekintő makroprudenciális politika is hozzájárult. Az e jelentésben dokumentált események azonban arra intenek, hogy fontos a folyamatos éberség és a reziliencia megőrzése mindenütt a pénzügyi rendszerben. Ezzel összhangban több tagállam szigorította makroprudenciális politikáját, különösen a tőkepufferekkel kapcsolatban.

Az ERKT munkájának fontos része a vizsgált időszakban a bankokat és a banknak nem minősülő pénzügyi intézeteket érintő rendszerszintű kockázatokra összpontosult. Az ERKT kibővítette az operatív szakpolitikai eszköztárat a kiberkockázatok kezelése érdekében azáltal, hogy azonosította a kulcsfontosságú cselekvési területeket, ideértve az információkezelési és koordinációs eszközöket is. Folytatta továbbá a kriptoeszközök és a decentralizált pénzügyek rendszerszintű következményeinek értékelését, és arra a következtetésre jutott, hogy a hatóságoknak meg kell erősíteniük a kripto-ökoszisztémában zajló folyamatoknak és azok potenciálisan erősödő pénzügyi stabilitási következményeinek a monitorozására irányuló kapacitásukat. Ezen túlmenően az ERKT – az EKB-val közösen – fokozatos, célzott és méretezhető makroprudenciális megközelítést javasolt a klímakockázatok kezeléséhez.

Az ERKT aktívan együttműködött az uniós társjogalkotókkal, rávilágítva annak fontosságára, hogy a nem banki pénzügyi szektorban folyó szabályozói reformokba makroprudenciális perspektívát építsenek be. Az ERKT üdvözli a befektetési alapokra,

biztosítókra és **központi elszámolásra** vonatkozó jogalkotói felülvizsgálatok véglegesítését. A módosított szabályok segíteni fognak a testület által kiemelt több sérülékeny pont kezelésében. Ugyanakkor továbbra is várat magára az uniós pénzügyi alapokra vonatkozó szabályozás reformja. 2024 májusában az Európai Bizottság célzott **konzultációt** indított a nem banki pénzügyi közvetítésre vonatkozó makroprudenciális vezérelvek megfelelőségének értékelése céljából. Az ERKT egyik 2024-es prioritása az ebben a fontos folyamatban való szerepvállalás.

A vizsgált időszakban két nagyra becsült munkatársunk eltávozott az ERKT-nál betöltött posztjáról. Szeretnék köszönetet mondani Claudia Buchnak, akinek a Szakmai Tanácsadó Bizottság alelnökeként betöltött szerepe az EKB Felügyeleti Testületének elnökévé történő kinevezésével megszűnt. Claudia fontos szerepet játszik az ERKT munkájában, és örömmel szolgál, hogy a testület a jövőben is profitálni fog az új szerepkörben végzett munkájából. Köszönöm és nagyra értékelem Ignazio Visco tevékenységét is, akinek az ERKT igazgatótanácsi tagjaként való megbízatása 2023 októberében lejárt.

Christine Lagarde

az ERKT elnöke

Vezetői összefoglaló

Az Éves jelentésben vizsgált időszak 2023. április 1. és 2024. március 31. közé esik.

A kihívásokkal teli makrogazdasági környezet, a pénzügyi piacok jelentős volatilitása és a nagyfokú geopolitikai bizonytalanság miatt 2023-ban és 2024 elején is komoly pénzügyi stabilitási kockázatokkal szembesültünk. A gazdaság visszafogott növekedési kilátásai, a csökkenő ingatlanárak és a szigorú hitelképességi feltételek aggodalomra adtak okot a hitelfelvevők törlesztési képességét és általánosabban a ciklikus kockázatokat illetően. Az EU-ban 2023-ban lassabban nőtt a reál-GDP, ahogy a magas ároldali nyomásra adott monetáris politikai válasz áttevéődött a reálgazdaságra, és a koronavírus- (Covid19-) világjárvány idején nyújtott fiskális támogatást kivették. A magas inflációnak és a magasabb kamatlábaknak összességében visszafogták a cégek beruházásait és a háztartások fogyasztási döntéseit. A jelentős globális kötvénypiaci volatilitás 2023 második felében szintén kihívás elé állította a pénzügyi stabilitást, különösen a nem banki ágazatokban és a magas kamatkockázati kitétséggel rendelkező befektetők körében. Ezenkívül az ukrajnai háború és a 2023 második felében a közel-keleti feszültségek kiéleződése is hozzájárult a geopolitikai bizonytalansághoz. Előre tekintve, a geopolitikai feszültségek további kiéleződése a pénzügyi stabilitást fenyegető kockázatokat hozhat felszínre.

Az uniós bankok 2023-ban jelentős nyereséget értek el, és megőrizték a globális banki stresszel szembeni rezilienciájukat. Az uniós bankok nyeresége a magasabb nettó kamatbevételnek köszönhetően 2023-ban jelentősen gyarapodott, miközben a nemteljesítő hitelállomány aránya fokozatosan történelmi mélypontra süllyedt. Az Európai Bankhatóság (EBH) 2023. évi uniós szintű stressztesztjének eredményei igazolták, hogy az uniós bankok reziliensek maradnának olyan kedvezőtlen forgatókönyv megvalósulása esetén, amely súlyos uniós és globális recessziót, emelkedő kamatlábakat és magasabb hitelkockázati felárat egyesít. Az uniós bankok rezilienciájának további bizonyítéka a 2023. márciusi banki zavarok korlátozott hatása, amikor az Egyesült Államokban három kis- és középméretű bank összeomlott, a svájci bankszektor bizonyos részein sérülékenység alakult ki, ami ahhoz vezetett, hogy az UBS átvette a Credit Suisse bankot. Előre tekintve, az uniós bankszektor 2023. évi erős nyereségessége és rezilienciája ellenére a kockázatok továbbra is jelentősek. A magas infláció és a drasztikus kamatemelés teljes hatása csak idővel lesz érzékelhető. A kamatmarzsok várhatóan szűkülnek, ami visszafogja az uniós bankok jövedelmezőségét. Ezenkívül a mérsékelt növekedési kilátások a szigorú finanszírozási feltételekkel párosulva hosszabb távon az eszközminőség romlásához vezethetnek. Ehhez járul, hogy ha fennmaradnak a pénzügyi piaci feszültségek, akkor súlyosbodhatnak a bankok finanszírozási kockázatai. Tekintettel a nagyfokú bizonytalanságra, elengedhetetlen, hogy a bankok biztosítsák rezilienciájukat, hogy rugalmasan alkalmazkodni tudjanak a már amúgy is visszafogott makropénzügyi kilátásokat övező sokkokhoz.

Az Európai Gazdasági Térségen (EGT) belüli rendszerkockázatok azonosításával kapcsolatos folyamatban lévő munka kiegészítéseként az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) részt vett az európai felügyelet stressztesztelési programjaiban. A vizsgált időszakban az ERKT kedvezőtlen forgatókönyveket dolgozott ki azokhoz a stressztesztetekhez, amelyeket az Európai Értékpapírpiazi Hatóság (ESMA) 2023-ban végzett el a pénzpiaci alapok és

központi szerződő felek körében. Ezenkívül kidolgozott kedvezőtlen forgatókönyveket az egyszeri „Irány az 55%!” klímakockázati forgatókönyv-elemzéshez is, amelynek az eredményeit belefoglalják az európai felügyeletek és az Európai Központi Bank (EKB) által az Európai Bizottsághoz benyújtott végleges jelentésbe.¹

Az Éves jelentésben tárgyalt időszakban több olyan problémát is figyelembe vettünk, amely az uralkodó gazdasági környezet és a pénzügyi rendszer sérülékeny pontjai közötti kölcsönhatásból ered.² Ilyen például a 2023. márciusi bankturbulenciából levonható olyan lehetséges tanulságok figyelembevétele, mint például a magasabb kamatokból eredő kockázatok bankokra gyakorolt hatásai. Az ERKT továbbfejlesztette a likviditási kockázatok rendszerszintű dimenziójának nyomon követését és mérését is.

A vizsgált időszakban az ERKT ágazatközi és határon átnyúló dimenzióval rendelkező több fontos szakpolitikai kérdésben folytatta a munkát. A munka részeként az ERKT és az EKB közös jelentést adott ki a klímakockázatok kezelésének makroprudenciális keretéről. Az ERKT emellett szakpolitikai javaslatokat terjesztett elő a kiberbiztonsági incidensekkel, a kriptoeszközökkel és a decentralizált pénzügyekkel kapcsolatos pénzügyi stabilitási kockázatokról. A megfogalmazott megfontolások és javaslatok célja, hogy enyhítsék a pénzügyi rendszer egészét érintő ismert kockázatokat és sérülékenységet. Az ERKT az EKB-val közösen megvizsgálta a magasabb inflációs és magasabb kamatkörnyezet makroprudenciális politikai vonatkozásait is, különös tekintettel a monetáris politika és a makroprudenciális politika közötti kölcsönhatásokra a ciklus különböző szakaszaiban. A több ágazatot és területet átfogó munka magában foglalta a lakóingatlan-ágazat értékelésének aktualizálását és az ERKT kereskedelmiingatlan-kitejtésekről szóló ajánlásának kiadását követő további munkát.³ Az ERKT a lakóingatlan-ágazat aktualizált értékelése nyomán megállapította, hogy a lakáspiacok egyensúlyát túl rövid ideje állították vissza ahhoz, hogy lényegesen módosuljon a 2021. évi kockázatértékelése.

Az ERKT folytatta a bankszektor-specifikus vezérelvekkal kapcsolatos munkát. Idetartozik a makroprudenciális keretrendszernek az Európai Bizottság általi folyamatban levő felülvizsgálatában való részvétel. Az ERKT makroprudenciális politikáról szóló hosszú távú jövőképét a 2022. évi **fogalmi feljegyzésben** dokumentáljuk, amely továbbra is az ERKT felülvizsgálatban való szerepének alapja. Emellett további munka folyik annak jobb értelmezése érdekében, hogy több ERKT-tag jelenleg hogyan alkalmazza az anticiklikus pufferre vonatkozó pozitív semleges ráta fogalmát.

Az ERKT az általa először 2019-ben és 2021-ben javasolt módszertanok alapján folytatta a bankokra vonatkozó közös makroprudenciális irányvonal keretének kidolgozását. A makroprudenciális irányvonal kerete lehetővé teszi a pénzügyi stabilitási kockázatoknak a kezelésük érdekében hozott makroprudenciális politikai intézkedésekkel való szisztematikus és kvantitatív összehasonlítását, hogy minden egyes ország makroprudenciális politikai irányvonalát semlegesként, lazaként vagy szigorúként lehessen értékelni. Az ERKT 2024 januárjában kiadott

¹ További információkért lásd: „**Irány az 55%!**: a javaslatok megvalósítása” az Európai Bizottság honlapján.

² Lásd még a „2023. márciusi banki zavarok: okok és főbb tanulságok a pénzügyi stabilitás szempontjából” című 1. keretes írást.

³ **Az Európai Rendszerkockázati Testület ajánlása az Európai Gazdasági Térség kereskedelmiingatlan-szektorában fennálló sérülékenységekről (ERKT/2022/9)** (HL C 39, 2023.2.1, 1. o.).

jelentésében dokumentálja az e kereten belüli további módszertani előrelépéseket.⁴ Ezenkívül felhasználta a keretet az ERKT-tagok országos makroprudenciális politikai döntéseinek támogatására, illetve kétségbe vonására.

A vizsgált időszakban a ciklikus kockázatok növekedésére válaszul több uniós tagállamban szigorítottak a makroprudenciális politikán. Számos tőkealapú intézkedést hoztak, elsősorban az anticiklikus tőkepufferekről, amelyek elsődleges célja a meglévő makroprudenciális politikai irányvonal szigorítása. Számos hitelfelvevő-alapú intézkedést (BBM) is hoztak, bár az országok makroprudenciális politikai alapállásának szigorítása vagy lazítása tekintetében nincs különösebb általános irány. Az EGT-n belüli aggregált tőkepuffer-követelményeket tekintve a rendszerkockázati tőkepufferek összességükben csökkentek a világjárvány óta, de ezt nagyrészt ellensúlyozta az aggregált szinten hasonló nagyságrendű anticiklikus pufferek felhalmozása.

A bankszektoron kívül kevés előrelépés történt, annak ellenére, hogy az ERKT ismételten szabályozói reformokat szorgalmazott a nem banki pénzügyi szektorban. A vizsgált időszakban az uniós társjogalkotók lezárták a befektetési alapokra, a biztosítókra és a központi elszámolásra vonatkozó prudenciális szabályok felülvizsgálatát. A központi elszámolással kapcsolatban az ERKT egyeztetett a társjogalkotókkal az aktív számlakövetelmény bevezetésére irányuló javaslatokról, hogy segítsen eloszlatni azokat az aggályokat, amelyek több, egyesült királysági központi szerződő fél által nyújtott bizonyos elszámolási szolgáltatásokkal szembeni kitétségek miatt merültek fel. Az ERKT felvázolta a vállalati adóssággal és az ingatlanbefektetési alapokkal kapcsolatos kockázatok pénzügyi stabilitási szempontból történő kezelésének lehetőségeit is. A nem banki pénzügyi szektor bizonyos részein jelentkező kockázatok figyelemmel kísérése érdekében részben közzétette „EU Non-bank Financial Intermediation Risk Monitor” (Az EU nem banki pénzügyi közvetítésének kockázati monitorja) című éves kiadványát.⁵ Tudomásul vette emellett, hogy az Európai Bizottság 2024 januárjában bejelentette, hogy az év folyamán célzott konzultációt indít a nem banki pénzügyi közvetítők makroprudenciális szabályozásáról. Az ERKT-nak a konzultációra adott válaszával a jövő évi éves jelentés foglalkozik majd.

Az ERKT eleget tett az Európai Parlament és a nyilvánosság felé fennálló elszámoltathatósági és beszámolási kötelezettségeinek. Ebből a célból az ERKT elnöke részt vett az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága (ECON) előtt 2023. március 20-án tartott nyilvános meghallgatáson, valamint zártkörű értekezletet tartott az ECON elnökével és alelnökeivel a pénzügyi stabilitási kockázatok megvitatása céljából. A nyilvánosság előtti elszámoltathatóságának eleget téve 2023 júliusában közzétette 2022. évi éves jelentését. Több konferenciát és munkaértekezletet is szervezett, hogy elősegítse a makroprudenciális szabályozásról folyó eszmecsereket. Megbízatása részeként megtartotta éves értekezletét az Európai Könyvvizsgálat-felügyeleti Szervek Bizottságával (CEAOB) és az uniós székhelyű, globális rendszerszempontból fontos pénzügyi intézmények (G-SIFI) jogi könyvvizsgálóival és biztosítóival. Hetedik éves konferenciájára is sor került, ahol a fő témakör az előttünk álló pénzügyi stabilitási

⁴ Lásd az ERKT-instrumentumokkal foglalkozó munkacsoportnak a makroprudenciális irányvonallal foglalkozó kapcsolattartó csoportjának jelentését: „Improvements to the ESRB makroprudenciális stance framework” (Az ERKT makroprudenciális alapállása keretének javítása), Európai Rendszerkockázati Testület, 2024. január.

⁵ **EU Non-bank Financial Intermediation Risk Monitor 2023** (Az EU nem banki pénzügyi közvetítésének kockázati monitorja), Európai Rendszerkockázati Testület, 2023. június.

kihívások volt, beleértve a felmerülő kockázatokat és a kezelésükre adható lehetséges szabályozói válaszlépéseket.

Impresszum

© Európai Rendszerkockázati Testület, 2024

Postacím 60640 Frankfurt am Main, Németország
Telefonszám +49 69 1344 0
Honlap www.esrb.europa.eu

Minden jog fenntartva. A kiadvány sokszorosítása oktatási és nem kereskedelmi célból, a forrás feltüntetésével engedélyezett.

A konkrét szakkifejezések megtalálhatók az [ERKT fogalomtárban](#) (angol).

PDF ISBN 978-92-9472-373-4, ISSN 1977-5202, doi:10.2849/783791, DT-AA-24-002-HU-N